

GLÜKOOS VERES

Lühendid	B-Gluc
Mõiste	Glükoos on kiiresti metaboliseeruv monosahhariid. Skeetilihastes, ajus ja maksas oksüdeeritakse glükoos aeroobsetes tingimustes täielikult süsinikdioksiidiks ja veeks. Hapniku puudusel tekib metabolismi lõppproduktina laktaat. 40–60% kehale vajalikust energiast saadakse glükoosist. Tervetel inimestel säilitatakse paastuveres glükoosi kontsentratsioon kitsastes piirides. Pärast tavalist toidukorda taastub esialgne glükoosi tase 2–4 tunni pärast. Pärast lühiajalist paastumist toodetakse glükoosi maksas glükogenolüüsi teel, pikemaajalise paastumise korral (kauem kui 1 päev) toodetakse glükoosi teistest ainetest glükoneogeneesi teel. Glükoosi taseme peamised regulaatorid on pankrease hormoonid insuliin ja glükagoon, lisaks neerupealise hormoonid adrenaliin ja kortisool, samuti universaalse toimega ainevahetuse reguleerijad adrenokortikotropiin ja türeotropiin.
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> glükoosi metabolismi seire glükoosi lahuste intravenosse manustamise jälgimine
Proovivõtu vahendid	Liitiumhepariiniga süstal, katsuti, mikrokatsuti või kapillaar
Materjali säilivus ja transport	20–25 °C 10 min, 0–4 °C 30 min
Teostamise aeg ja koht	Ööpäev läbi, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Mõõtmismeetod	Amperomeetria
Referentsvahemikud	3,9–5,8 mmol/l
Tõlgendus	<p>Gluc ↑ Hüperglükeemia</p> <ul style="list-style-type: none"> insuliini suhteline või absoluutne defitsiit, insuliiniresistentsus endokriinsed haigused (glükagooni, adrenaliini, glükokortikoidide, somatostatiini liig) äge või krooniline pankreatiit ravimid ja toksilised ained (diureetikumid, glükokortikoidid) <p>Segavad tegurid: süsivesikuterikka toidu tarvitamine, metaboolse stressi seisundid (operatsioon, trauma, raske haigus)</p> <p>Gluc ↓ Hüpoplükeemia</p> <ul style="list-style-type: none"> insuliini või teiste diabeedi ravimite üleannustamine hüperinsulinism (insulinoom) endokriinsüsteemi häired (Addisoni tõbi) ravimid (aspiriini, paratsetamooli üledoos) või toksilised ained maksakahjustus (alkoholi, arseeni või kloroformi mürgitus, maksatsirroos) <p>Segavad tegurid: füüsiline pingutus</p>
Konsultatsioon	Vaike Viia, Svetlana Norman, Piret Kedars
HK hinnakirja koodid	66101
Kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> N. Rifai, Tietz Textbook of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics 6-th edition (2018) ABL 800 FLEX Reference Manual (2014) Radiometer: 6-12
Koostaja	Vaike Viia, Piret Kedars